

Vlaho Stulli

Kate Kapuralica

Vlaho Stulli: Kate Kapuralica

**KOMEDIJA
KATE KAPURALICA**

**MEĐU VRATIMA OD PESKARIJE
UČINJENA U DUBROVNIKU GOD. 1800.
OD V. S.**

SADRŽAJ

AT PRVI	5
AT DRUGI	13
AT TREĆI	23
RJEČNIK	34

Vlaho Stulli: Kate Kapuralica

LICA KOMEDIJE

LUKA, kapural

KATE, njegova žena

LUKO

MARE

PAVLE njihova djeca

MARICA

VUKIĆ

TIKVULIN, mornar

KANĀE

ČELJAD KOJA SLUŠAJU

BATTINA, oštijer

KORČULANIN

AT PRVI

ŠENA 1.

Vidi se Stražarnica među Vratima od Grada, jedna vrata od kojih učinjena su na raštio. KATA stoji na funjestrinu u skali prid dvadesti i četiri za ne bit viđena od LUKE. Luka vraća se iz Grada i nosi nješto pod ogarnačom, i otvora vrata od ormara koji je doli blizu vrata, ma izvan kuće

KATE, LUKA

KATE: Djeco, ho'te vidite doli onega kenca, ovo mu je deseti put da je otišô i vratio se iz Grada noseći po bocu vina za nakartižat oni jebeni arkulić u ormaru, nakartižali mu ga vragovi paklom.

LUKA: Što, što labariš, pjanduro, lažeš, nije ovo vino, negli neki retalji od kože, što dobavim za malo dinara u prijatelja za moć vas prihranit.

KATE: Prihranit, kučku, je li? To je vino, vino i vino. Eh, veće ne mogu negli rijet er su mi uzavrela crijeva odamna gledajući te pjana po vas dan.

LUKA: Pjana, je li? Pjana: valjada ti za me fatigaš?

KATE: Fatigam se, ne boj se. I da se ne mučim, i turčim, prihranili bismo se s tvojijem bokunom kruha i kutlom bljutava vina? Evo, kučku, ne mogu s ovega koreta da kročim kako je uzak, er sam izvadila iz njega polu za učinit vestu onoj malo.

LUKA: Muč' labaro, muč'; spravljjaj večeru: para ti se da ne možeš kročit er si pjana, ma nijesu ti haljine uske.

KATE: Zaužila ti se ovako gubica da ne uzmobudeš lokat, a spravit ću ti zankicu: Mare, Pavle, ho'te ovamo.

ŠENA 2.

KATE, MARE i PAVLE

KATE: Djeco, nije ovdje drugoga remedija negli ukrasti ključ od ormara kad se zavali oni pijanac; polovicu odlit ćemo i ulit vode, neka se i mi cazzo napijemo jedanput almeno dobra vina.

MARE: Majde, majko, imaš razlog, sve za njega, sve za njega, nije mu dosta labat muktiš s ovijem i onijem po Gradu, nego još kad dođe doma, pije on doli sam na svaki čas i oblije se gore: čuste li ga sad kako otvora buzaradi ormar.

PAVLE: Vi govorite ukrasti ključ, to bi bilo najbolje, ma kako ćemo učinit?

KATE: Dijete, imaš razlog, ona hudoba čuva ga više negoli tezero hercegovo, drži ga sved u špagu, basta inđenjat ćemo se.

PAVLE: Zaisto, majko, stavit ćemo se i žive i mrtve za ukrast mu ga.

MARE: O najdalje sutra dovečer lascia far a me¹ i provat ću kako sam mu više puta ukrala iz škrabice od banka dinara, i nije mogo obaznat ko je.

ŠENA 3.

LUKA sam

LUKA: U mojoj kući dunkve ja hranim dušmane? Žena, kćeri, sin; in somma² svi do mačke, svi lupeži, kurve, vragovi, labare, jezici iz pakla. Ako mi koji kapetan daruje malo soli, ukradu mi za prodat i nalabat se; ako vidu da što izijem i popijem, pripovijedaju svakomu kako se ja čitâm, a da oni krepavaju od glada i žeđe. Kad dođe ura za počinut, moja je kuća gora negli pakô. Žena viče i bještima, onî plače, kćeri psuju i revu da rebumbava porat: treska da ne bi zaspo vrag, negoli počinut moj život. Far buzarar³ kad sam i živ: Luka je sve kriv. Evo bili su umukli momenat i počeli su današnju solfaniju: ne služi zvati, molit Boga, er neće, a ne vjeruju ni u palicu; ima više od godišta da nije bila na misu, a ima i pet da se nije ispovidela, lijep izgled dava djeci. Ne služi mi se od njih krstit, er gorji od svijeh vragova još gore nalijetaju na me: veće sam usaho od njihova progonstva, ovo haljina svaki dan to gore s mene spadaju; sve me je strah da š njih još mi je malo života; ištu svijećom kako će me prije svršit. Hvala Bogu, tvoja se i svršila. Ovi njihov govori però ja veće ne mogu trpjet, jedan dan valja mi se risolvat i otiti biskupu ih akužat.

ŠENA 4.

LUKA i KATE

LUKA: Umukni, karonjo, umukni, jesi li izmolila Boga s tom djecom, sramoto ženâ, lijepu ih skulu učiš.

KATE: Da molim Boga? A suše mi je grlo negli trs. Sukurico buzaradi, valjâ ti pjana, valjâ očenaše.

LUKA: Kenjo, govorim ti umukni, kad nećeš ti, molim ja rozario.

¹ **lascia far a me** (tal.) - pusti da to ja obavim

² **in somma** (tal.) - sve u svemu

³ **far buzarar** (tal.) - homoseksualno općiti; podvaliti, prevariti

KATE: Ti moliš vruga da te odnese, ne vidim te ja, cijeniš? Ti moliš, i ljubiš arkulić na svaki čas, ne rečeš očenaš, nego trčiš na ormar za pit: to je tvoja fatiga, i molba, jeben jarče.

LUKA: Tako je, pjanduro, tako je, kanta Kate miserere.

KATE: Kantati će ga sutra, a jebo vrug što nijesu večeras.

LUKA: Hoćeš li da uzidem gori: da ti dam s ovijem kopitom po tom pjanom glavi?

KATA: Dođi, dođi, a bogme bi ti ohardala orinô priko te grintave tikve.

ŠENA 5.

LUKA i LUKO, sin mu

LUKA: Sidi doli, Luko.

LUKO: Eto me.

LUKA: Što ne ideš?

LUKO: Ne da mi mati.

LUKA: Ne da, je li? Eto mene gori.

LUKO: Idem, idem.

LUKA: Sjedi tu; ako budeš dobar, dati ću ti se napit slatka vina. Dava mu se napit. Da uzmi, napij se, napij se dobro; da veće ti je dosta.

LUKO: Neka još malo.

LUKA: Oblit ćeš se kô i mati, daj amo tu botilju, ovakoga vina nećeš imat, ne boj se, na večeri. Reci mi pravedno, što su se gori šaptali?

LUKO: Nijesu zaisto ništa.

LUKA: Ne laži, reci ončas, oli ćeš ogristi ovi tercin priko zuba.

LUKO: Rijet ću ti, ma nemoj materi pripovijet.

LUKA: Neću; zna se, ti si moj, i dat ti ću opet vina.

LUKO: Dogovorili su se kako će ti ukrasti ključ od ormara.

LUKA: Ključ od ormara! Ključ?

ŠENA 6.

LUKA, KATE i DJECA

LUKA s mušjelom u ruci ustrčô je uz skale: Ključ? Ključ? Evo ti ključ, kurvo buzarada, evo vam ključa, kenje pomižane! Žena i djeca zatvorili su se u komin. Otvorite ta vrata, otvorite, er ću ih sad razmlatit s ovom biljicom.

KATE iznutri: Veće si učinio spavente ovu djecu; kad se opiješ, krmče, ne znaš veće ništa od tebi, hardaš po nami kako po gomnu.

LUKA: Da nemam rigvarda temu što ti je u trbuhu, videla bi ti!

KATA: Imalo ti je to prije doć na pamet; ali si zaboravio, jarče jebeni, kad si se više mene valjô doli u Gvardiji od Vičenca na odru? Ali sam, kenče, ja sama ovo zaprdela u trbuh?

LUKA: Muč', kenja buzarada, muč'; tako govoriš prid ovom djecom.

KATE: Drago mi je, drago mi je, ja sam ih okotila s krvavijem bolestima, a što cijeniš, krmče, da ne znadu i oni tvoje kreposti?

LUKA: Spravljaljaj to večere i umukni, gnusna labaro.

KATE: Spravit ću ti vraga da te odnese.

ŠENA 7.

MARE i PAVLE

MARE: Pavle, načinjaljaj to trpeze.

PAVLE: Ja sam više mrtva negli živa, jošte se tresem kako nas je iskrivio od straha oni vrag: načini je ti, er ja ne mogu.

MARE: Načinit ću ti roge jarca oca, ja imam dospjet opakovat gaće onemu mrnaru.

PAVLE: Peri, peri, on će se za te vjerit koliko i ja za pišaćaru.

MARE: Krepaj od invidije, krepaj; izit ću brzo iz ovega brloga smrdećega.

PAVLE: Ako i izideš, kakav će ti bit vjerenik, nećeš imat š njime đe otit ako ne opet u so-tu pod Zvonik.

MARE: Nemoj da ti sad dam prdeljusku.

PAVLE: Sabit ćeš mi nos.

MARE odeleskala jom je prdeljusku.

PAVLE: Ajme, ajme, ubila me je, kučka; svu me je krv oblila - kurvo!

ŠENA 8.

KATE i MARE

KATE: Mare, vraže, razzo de merda fututa⁴, štropijala si ovu malu.

MARE: Jes veramente malahna! A ona neka muči, chi cerca trova.⁵

⁴ **razzo de merda fututa** (tal.) - rode od govna jebenoga

⁵ **chi cerca trova** (tal.) - tko traži, nađe

KATE: Trova cazzi che ti impironano, altri che t'impiccano⁶; jebena zasranico, sad ću ti ja dat.

MARE: Dođi, dođi, ako ti basta! Ustrčala je uz skalū. Bacila bi te na vrat niz skalū, hodi neka vidim.

KATE: A, jebena kurvo, kenjo buzarada, kenjo; sić ćeš mi i doli, a bogme ću ti s nogom na žvalo da taka ne živeš. Gvarda un poco⁷: ne bila ja Kate, che tu non ti me la paghi.⁸

MARE: Paghi? Ah, ah, ah, paghi?⁹ U kojom muniti?

KATE: Kurvaškom: vidi se, kenjo, da si od jebene buzarade race konavoske Sukurice jebenoga.

MARE: Ah, ah, ah.

KATE: Smiješ se, je li? Kad je tako, nećeš večerat.

MARE: Far buzarar, neće mi bit prvi put, ma nećete ni vi. Otrčala je u komin.

KATE: Nećemo ni mi? Pavle, nosi nà večeru. Hod ti odizdo na večeru. To jes Luka koji je fatigo prid kućom.

ŠENA 9.

LUKA, KATE, MARE, PAVLE i LUKO

KATE: Hod', Sukurico, na večeru, ovo djece čeka tebe.

LUKA: Drkonjo, ne umiješ me zvat imenom? Mare, sídi, đe si?

KATE: Neka vidim hoće li ardiškat doć prid moje oči ona jebena buzarada zasranica, kurva raskidena. A ona meni prijeti da će me bacit na vrat niz skalū! Imo je vrag odnijet i večeras u Balda fatigat se: bili bismo barem mirni; nu, još nije ura noći, vele da jom nije koji kurvar otvorio i do sada vrata od Grada. Jebene mladice, kojoj otvaraju vrata s balunima ko čaratanicam: a i one su kurve.

LUKA: Kako? Kako? Niz skalū? Ja ću njom dat, ja, ja: kad je tako, neka vidim hoće li ardiškat doć. Ja sam cijenio da ona ostane večer u gradu doma u Balda za moć mu ženi počet prat rano. Ma sam se i ja akordo kad mi ti govoriš da su mu jarci počeli hodit po kući.

KATE: Che pranje, che pranje! Baldova je žena najprva rofijana od sve place; ona večer viče kurve i jarce u sebe doma, koji se valjaju ko kućci po svu noć; a ne vidiš ovu našu drkonju kad u podne dođe doma er se onega časa uzbude probudila i digla, erbo se uzbude kucala svu noć ko jebena kučka kâ je, faca jom bude kolura od krpetine, zato se načersa ko bokarica.

MARE: Držim vas ja u guzici: ja sam i izjela i napila se bolje neg ćete vi; posiram vašu večeru, a u Balda otić ću kad god mi uzbude drago, najdalje sutra dovečer.

⁶ Trova cazzi che ti impironano, altri che t'impiccano (tal.) - Nađe spolovila koja će te oskrvnuti, a druga koja će te objesiti

⁷ Gvarda un poco (tal.) - Pogledaj malo

⁸ che tu non ti me la paghi (tal.) - ako mi ti to ne platiš

⁹ Paghi?... Paghi? (tal.) - Platim?... Platim?

PAVLE: Ma reci sad ončas otkle tebi žderanje i vino?

MARE: Što ćeš ti od tega?

LUKA: Pavle ima razlog, reci, kurvo, ončas, reci!

KATE: Reci, reci, raskidena kurvo, ja sam se domislila, bit će jom dovuko oni mrnar koji kô jeben jarac sve se vrti oko vrata od moje kuće.

LUKA: Imaš razlog! Ono su sve jarci. Kate, imaj pomlju.

KATE: Koju pomlju, neka čini sve što hoće, nek se fatiga da je prije vrag iznese iz moje kuće; ah, da se hoće prije vjerit.

MARE: I hoću, ne boj se, ono je skladan mladić, nije poznat da je svinja konavoska kô i ti.

KATE: Neka ti je otac iz Konavala, meni ne konvenja da mrnarinu uzmeš za muža. Ja imam kapetana u mojom raci: istina je da se boravimo kako bolje možemo u našem siromaštvu, ma alfine ima siromasijeh i vlastela. Ja sam skladna mladica i tega sikuro nećeš uzet za vjerenika.

LUKA: I neće. Poznadu je kakva je i buna i bunica¹⁰, ma što je gore, neće je niko, neg se š njome rugaju za privarit je kô kurvu. Nek se ide buzarat kako hoće. Večerajmo sad.

LUKO: Ja sam gladan kô pas.

KATE: Lažeš; dala sam ti kukumara, jabuka, šljiva, kruha župskoga, i dvadnara što si mi ih ukrô; ovi vrag sve više ždere, niti piri ni viri, pravi je buzaradi kurto.¹¹

ŠENA 10.

LUKA, KATE, MARE, PAVLE, LUKO

LUKA: Da jedimo; uh, ovo je paste grubo, ne možeš okusit, koja od drkonja bila je u kominu?

KATE: Majde imaš razlog, ja ovega ne mogu ni okusit.

PAVLE: Pi, smrdi mižešom.

LUKO: Što se ti smiješ iz komina? Gledajući na Maru.

MARE: Ja sam bila u kominu, ja: jesam li vam rekla da nećete okusit? Zatvorila se u komin.

LUKA: Za trudit po vas dan ko kenac, a pak ni večerat; sad ću ti ja dat. Otvori ta vrata, otvori, hudobo pakljena, kučko, otvori!

KATE: Oh, questa non la perdono.¹²

LUKA: Non la perdono¹³ ni ja: imam stat ovdri prid vratima da bi se imo raspasti.

MARE: I raspasti ćete se svi prije neg vam ja otvorim.

¹⁰ i **buna i bunica** - iako pisano malim početnim slovima, vjerojatno su to dvije rijeke u Hercegovini, a fraza ima smisao: sve i sva, malo i veliko i sl.

¹¹ **kurto** - kratke pameti, glupan

¹² **Oh, questa non la perdono** (tal.) - Oh, ovo joj neću oprostiti.

¹³ **Non la perdono** (tal.) - Ne opraštam joj

KATE: Izit ćeš mi al' ultimo¹⁴ i nadvor, raskidena kurvo, ostavit nas bez večere? Jebena mahnita glavo, da Bog dâ željela lica božjega kako i mi večeras želimo ovo mrvičela; zašto si ih, kenjo, ištetila? A bogme ću ti ištetit ovu žilu oko te jebene sfaćane face, pazi mi se, Mare, izit ćeš mi i nadvor baš da bi te imala čekat do zore.

LUKO: Ja hoću večerat, hoću: čujete li da hoću!

KATE: Izjesti ćeš ti vraga da te odnese.

LUKO: Jesi li čula, ma hoću, hoću, hoću.

PAVLE: A hoću i ja, dajte mi kruha i vina.

KATE: Nà tebi, daje prdeljusku Luku, a na i tebi, a pest Pavli.

LUKO, PAVLE: Ajme, ajme, ubila nas je kučka, ajme, ajme... bubaju s nogami.

KATE: Bubali s vama vragovi: to vam je malo, hoćete li još? bije opet obudvojicu.

LUKO, PAVLE: Pjanduro, jebena kenjo, popila si danas vjedricu što ti je Gvozden dô. Patrun iz Rata koji dovodi vino.

KATE: Bolje da ih ja večeras zadavim nego da ih pravda objesi: stat ću onemu kučku na žvalo da se sad iskobeči mrtav početveronožice, a nju ću sunovratat niz skalu. A oni me ni govorit pjanduro? Iskobečit ću mu žvalo ko jebenu kučku senza fede.¹⁵ Luka, a ti mu-čiš, a?

LUKA: Mučim sikuro kad ti govoriš, a što hoćeš da im ja učinim?

KATE: Davaj način kući, jarče fututi; svinjo rogata, svinjo. Vidiš Luku crnoga kako dava način kući ter kruhom, ter vinom, ter pastom, kafom, cukarom, rozolinom, svačijem, svačijem, a ti jebeni bonavolja ne misliš za ništa, nego kad dođe ura od objeda, reveš ko bivô ho'mo na objed - večera: homo na večeru; ja ti ne mogu spraviti nego roga jebenoga jarca oca buzaradoga. Čuješ li, što si donio, kučku, da ti spravim? Hoj da ti učinim intinguo s dronjcima iz komarde? Ako si gladan, blizu ti je komarda, pod' se nažderi do grla svakijeh lijepijeh stvari.

LUKA: Labaro da novanta nove caratti¹⁶, nijedna ženo i pjana tikvo; jedno večer imam te bogme zadavit. A, non posso soffrir più bestemie; non se pol viver più¹⁷. Jadnoga Luke, do zore facci conto¹⁸, stojim i fatigam, hrdam kopitom za prihranit ove pasje vjere, i to malko što dobijem i donesem ne mogu proždrijet.

KATE: Proždrijet ćeš vraga da te odnese, da Bog dâ se svi sfundali s tobom. Što ću ja jadona učinit, krepavat ovako svaki dan, bez nemoć umrijet: evo ću na sad ako igda, ajme, ajme, umrijet ću, mrem... hrda s rukami i nogami.

¹⁴ al' ultimo (tal.) - na kraju

¹⁵ senza fede (tal.) - bez vjere

¹⁶ Labaro da novanta nove caratti (tal.) - Lajavice od devedeset i devet karata

¹⁷ non posso soffrir più bestemie; non se pol viver più (tal.) - ne mogu više podnositi psovke, ne može se više živjeti

¹⁸ facci conto (tal.) - računam

ŠENA 11.

PAVLE, LUKO, MARE, LUKA i KATE

PAVLE, LUKO: Čaće, Bog te ubio: lupaju accidenti s materom.

LUKA ne oziva se.

PAVLE, LUKO: Jesi li se zavuko u ormar i zagrlio arkulić, čaće, čuješ li, lupaju accidenti s materom.

LUKA: Neka lupaju ako hoće i vragovi.

MARE: Donesi jom osta pod nos.

LUKA: Donijet ću jom sičana, neka lipsa kučka, neka ja idem leć.

KATE skače se na noge: A jebeni jarče senza legge¹⁹, Sukurico s tisuću roga, rebello konavoski, tradituru gosposki! Nosit će ti, ne boj se, tu grintavu glavu na koplju po svom placu: dunkve bi ti pustio da ja krepam bez učinit konta? Krepala ti duša bez pokoja i kako ja krepavam s tobom! Ajme, ajme, umrijet ću, evo me, evo na sudu božjemu.

LUKA je strčô u Gvardiju i zatvorio se, a oni sabubali funjestre i zatvorili se u kuću. Na ovemu dospijeva prvi dio.

¹⁹ senza legge (tal.) - bez zakona

AT DRUGI

ŠENA 1.

LUKA probudio se rano i KATE ga sluša

LUKA: Ima kvarat da terem oči i još ne vidim je li zora, proviđa se ali ne. Nu paček ovdí nejma funjestre, a vrata su zatvorena: homo se dignut i videt kakvo će danas bit vrijeme, hoće li bit kô i jučera. Ako uzbude kô i jučera, sve me je strah da mi ne uzbude tako i u kući. Nu je vrijeme da se osvijestim. Kad se probudu one hudobe, najprvo ću zvat doli Katu i dat ću jom u posedio²⁰ ključ od ormara da je š njime vrag odnese, neka vidim hoće li se s tezijem umirit, a iza tega upitat ću je malo što se zove ova hodba i spanje u Balda, i što se razumije oni mrnar koji po vas dan sjedi ovdí u Gvardi i gleda na funjestru: ono gleda Maru. Mati jom se arajdava er je deventala bizgič kako je i ona bila, e quelche è peggio²¹, para da se š njime razumije; duro bi se²², er je poznam, da mu rofija za gostaricu rakije sasvijem da jom je kći. Ako je kakva vjera (a strah me da se i dosad nije udala), meni se dodijalo trpjet po vas dan jarca oko kuće: neka se to slovo dospije, vjerimo ih danas, a vjenčajmo ih večeras... Zvoni zvono, a Bog istina, priporučimo se njemu i da prosvijetli pamet mojom zadavnicu. Moli Boga. Još se dobro ne vidi fatigat: sjedimo ovdí prid Gvardiju. Jadna mene i kukava Luke, što ga toka čut i trpjet i koje gonnene bokune proždirat? Kakvu lijepu skulu naučila su ova djeca: i da bi od koga - od matere. Ovake čeljadi neharne, ovake gnusne i jezične labarije kakva je moja žena, sfido il diavolo²³ bi li je u paklu našo.

KATE proljeva Luki orino više glave.

LUKA: Buon principio.²⁴

KATE: E cattivo fino farete²⁵, jeben jarče rogati: ali te ja nijesam čula sve što si s tobom brontoljo?

²⁰ **posedio** (prema tal.) - posjed

²¹ **e quelche è peggio** (tal.) - i ono što je gore

²² **duro bi se** - zakleo bi se

²³ **sfido il diavolo** (tal.) - izazivam đavola

²⁴ **Buon principio** (tal.) - Dobar početak

²⁵ **E cattivo fino farete** (tal.) - A loš kraj ćete napraviti

LUKA: Nijedna pakljena ženo, ako sam rogat, kako ti sama govoriš, ti si me učinila; ostavi me se jedanput; otkad nijesi čula svetu misu, otkad si se zaboravila crkve, otad je vrag u te uljezo: boraviš pored sa mnom s mojom tugom i nevoljom. Ja kukav sve što više mislim kako će bit bolje i meni i tebi, to veće ti zadijevaš kô hudoba.

KATE: Ukaži mi jednu stvar što si učinio za naše bolje! Kad te vrag odnese, tad će mi biti najbolje.

LUKA krsti se: Pođi, ženo, s tisuću anđela, i moli Boga jadna, priporuči mu se i ti da nas osobito pomože jutros za dobro dospjet jedan poso, i moj i tvoj. Grad se otvora, ja idem čut svetu misu.

KATE: Pođi, pođi: strah me da ideš čut svetu misu u Mečila, u one ohardane kupice i one jebene pjance koji ti plaćaju i s kojijem se pak obliješ kô krmak, to su tvoje molbe, to je tvoja fatiga.

ŠENA 2.

MARICA, KATE i MARE

MARICA kuca u vrata.

KATE: Ko kuca?

MARICA ne odgovara er je malko gluha, i kuca opet.

KATE: Komu se tu za vratima rozi zadijevaju, ko je, ko je?

MARICA: Tvoja Marica.

KATE: Otvori, uzidi, đe si, dobra dušo? Od onomadne sve mislim za te: Mare, Pavle pitaju ko god prođe za tebe.

MARICA: Hvala im na ljubavi. Ah jadna, pala sam hodeći doma i udrila se.

MARE: Bit ćeš bila pjana, pâka.

KATE: Muč, zasranico, sad ću ti odeleskat prdeljusku da te svu krv oblije; istrčala mi si gola iz odra za viđet ko je u mene došo, pu, nepriliko od djevojčice, gledaj jom sisetina, pogledaj...

MARE utekla je i legla u odar.

KATE: Da jesi li mi jadna bolja: nu daj mi ruku, pet a pet deset.

MARICA: Tako veće, moja draga Kate, štogod sam bolja, noćas sam spala u Gradu, i sad idem doma.

KATE: Da što to lijepo nosiš? Otvora jom košić.

MARICA: Da ti pravedno rečem, nosim gostaricu rakije, hoćeš li se napit?

KATE: Majde a ti, nu daj da rashladim grlo, izmuko mi je glas reveći s mužom; onake hudobe bez krsta ja nijesam viđela.

MARICA: Podnesi se ti s prudencom, kad je on bestija; idem viđet Maru i javit jom se.

KATE: Pođi, pođi, ne merita prasica da jom se javiš.

MARICA: Valja i ne malo odbit djetinjstvu... Mare, jesi li opet zaspala? Hoćeš li ti malko rakije? Evo sam jutros aposta došla u tebe za pridat ti pozdrav onega mrnara što dođe doli u Gvardiju, s tobom je *đa*²⁶ govorio, iskat će danas vjerit se. Pjažera li te?

MARE: Cazzo, buzarada! Veoma je skladan: pozdravi i ti njega i reci mu da ja isto slidim što i on; neka prokura danas ončas i vjenčat se, da izidem prije iz ovakoga buzaradoga života, nejmam čas mira: ako mesti, prat, kuhat, šit, krpit, protijevat - sve ja. Nemoj zaboravit, moja Marijo, i ti priloži dobru riječ.

MARICA: Ne boj se, drži ko u ruci.

ŠENA 3.

LUKA, KATE, MARICA i VUKIĆ

LUKA: Ko je to gori?

KATE: I gori hoćeš zabijat nos, što ćeš ti od tega?

LUKA: Hoću znat kako u mojom kući, je li *dasi*²⁷ oni mrnar, oni jarac od Pod Minčete?²⁸

KATE: Stoj ti doli u Gvardi, jeben toware, kakvu si ovdí Minčetu ugledo, rekla sam ti da se nejmaš prtít što se gori čini, dobro sam ja rekla da si ti otišo čut misu u buzaradoga Mečila.

LUKA: Umukni, karonjo: došo je Vukić, koji sluša sve tvoje lijepe riječi; pita može li uzit, er ima nješto rijet obomdvojici.

KATE: Može, može na svaki način. Mare, Pavle, spravite subito kafu.

VUKIĆ: Kate, dobro ti jutro!

KATE: Dobar vam i bio. Što ste mi htjeli zapoviđet, prosti za karitat, ma moj muž ne razumije da mu se inako govori nego na konavosku; tupoglave glave ko njegove ja nijesam videla ni čula, on ne razumije kad mu se skladno govori.

VUKIĆ: Ostavi sad riječi, imam ti nješto komunikat od importance; ma pošlji djecu gori na pod, er neću da nas niko čuje.

KATE: Djeco, ončas pojte gori, i ne slazite dokle vas ja ne zazovem.

MARICA: Ja vam idem, zbogom.

KATE: Pođi, moja Marice, mi ćemo se sutra razumjet.

VUKIĆ: Dunkve, Kate, ja ti imam rijet da bi se našo, ali bolje da se nahodi koji skladan mladić, koji bi se vjerio za Maru; zato promisli hoćeš li je vjerit, i umjej mi rijet, ja ću se povratit.

KATE: Zahvaljivam na dobroti, tako giusto povratite se: ja ufam dosta od vas.

VUKIĆ: Addio.

KATE, LUKA: Pojte zbogom.

²⁶ *đa* (tal. *gia*) - već

²⁷ *dasi* (tal.) - uzvik nezadovoljstva, čuđenja i sl.

²⁸ *Minčeta* - sjeverna kula dubrovačkih zidina

LUKA: To će bit sikuro oni što uža sidet u Gvardiji, govoru da stoji dobro na kući i da ima dinara.

KATE: Neka se i ovo slovo dospije, dobro je dat jedanput prčiju i liberat se vraga iz kuće, i ne činit sved stražu jarcima.

ŠENA 4.

LUKA, KATE i MARE

MARE: Ja sam vam virila kroz šjortu, baš sam čula sve do riječi.

KATE: Ti si virila kroz šjortu od pod Zvonika, i čula si staroga Troguza da prdi: što si čula, vraga da te odnese.

LUKA: Mare, Mare, vraže!

MARE: Muč' tu!

LUKA: Meni muč' tu? Sad ću ti odeleskat prdeljusku; tako se ocu odgovara?

MARE: Ajme, ajme meni, ispasti će mi svi zubi.

LUKA: Da ti hoće iskipjet možđani, mahnita glavo!

MARE: Brzo ću vam raširit.

KATE: Raširila se i raskrečila ne brzo nego sad.

MARE: Majde, najdalje večeras.

KATE: A, da te hoće vrag odnijet, ne vidim ure.

LUKA: Što hoćeš tezijem rijet, što: najdalje večeras?

MARE: Ah, ah, cijenite me ludu, a neću se ja danas vjerit?

LUKA: Muč, poganijo gnusna; ti ćeš se vjerit, ko bi te uzeo bez košulje?

KATE: Ko bi je uzeo, toware? Luka, ja ti se čudim, a što jom crna majnka?

LUKA: Sve, sve - najprvo prčija.

KATE: Jeben kenče, kad si ih okotio, imaš za njih i mislit: valjada si mislio da će se obuć dumne? Imo si se ti obuć fratar i srkat juhu, tako bi imo spurjana i ne bi te vrag na me namjerio i imo kćeri.

LUKA: Proklet čas i ura kad sam te vidio.

KATE: Proklet čas i ura kad sam uzela tako Sukuricu konavosku, nijesi me nigda merito, nego kakvu raskidenicu ispod Minčete, đe si se smuco. Moja je gospođa mene držala ko svoju kćer, i aleva ko da sam imala uzet prvoga kavaljera, a ne jebenoga crevljara.

LUKA: Lijepo te je aleva veramente, i čuvala: poznô sam ončas prvu noć da si i otprije nosila na sebi samar.

KATE: Samar! Kučku jebeni, infami, lažeš; lažeš ko infam: ja sam i sad ko djevojčica od dvanes godišta.

LUKA: S kijem ti govoriš? Meni hoćeš dat razumjet? Jesi, jesi ko krava od sedmero govoda.

KATE: Sad ću ga sfundat uzela je biljicu, Luka je uteko.

ŠENA 5.

LUKA sam

LUKA: Je li ko čuo, vidio, pozno ovaku kenju, u njome je sikuro hudoba, ovdje nije drugoga remedija nego je skondurat: ona meni da dâ razumjet? Ne znam ja nje treske i amore, kad su mačci njavrkali oko korte, sodati, mrnari, djetići crevljarski, i ja isti. Jadna Luke, tokalo me je sve proždrijet, ala danas, ala sutra, oko mene sve vragovi bez krsta, a najviše ona strega stara, dokle su me impanpanali i privarili, jedna i opet jadnoga Luke! Vukić vratit će se brzo, ima mu se odgovorit za ovu prokletu vjeru, a ja ne znam otkle ću počet. Maru vjerit, a u Luke ni mindze! Nije nego jedna riječ: majnka sve, a što je gore, u kakvu ćete ga kuću dovesti, na što ćete ga stavit sjesti, nije cijela stočića, banak gnusan ko da praci²⁹ metu na njemu brlog, tle gnusno što se oni manjak miža i sere. Znam ja najbolje koliko je puta u noć na me prokapilo. Odar može se rijeti, i kakav jadni odar, stoji na jednomu stoliću er je drugi razbijen, i pada s tega na bandu, para bark, tvrdi je negli on. Da hoćeš komu se dat napit skladno, nejmaš čijem, jedan žmulčić grintav, i tî okrnut: a kati je na pameti gospostvo, da jom se nabjakat, naprahat, uzet moskar, zasranice jedne, neka opuđa ono djece, i neka ih uči fatigat, altroche zasjesti: ja sam gospođa, i atakavat ko god prođe iz Grada i u Grad. Jadnomu meni, naučilo je ono djece od nje svakijeh poganija i erezija. Ubit ću se, trese mi se utroba, evo mi je doprlo do srca, ja da gubim sentimente, ajme, ajme...

ŠENA 6.

KATE, LUKA, MARE i PAVLE

PAVLE: Majko, Mare, o Mâ... niko se ne oziva, vragovi vas odnijeli, đe ste, trčite, sad će otac umrijet.

KATE: Što reveš, što zoveš, što je temu kencu?

PAVLE: Vragovi vas odnijeli, hote doli, umrijet će.

KATE: Neće, neće, sad ću ga ja povratit na pravi život: uzmi, Luka, malo rakije, da uzmi, ti si moj.

LUKA muči i leži na tlima.

KATE: Luka, ozovi se, o Luka reve mu na uho.

LUKA muči.

KATE: Umro je po moju dušu, ajme. Trčite po popa.

LUKA počeo se krećat i otezat rukami.

KATE: Nije umro, nije. Luka, uzmi malo rakije, uzmi, ovo će te zgrijat i povratit snagu.

LUKA protezajući ruke udrio je u gostaricu i razbio je.

²⁹ praci - prasci

KATE: Sad ćeš uzet roga jebenoga jarca oca, donesite mu mižeša da se nalaba koliko hoće. Koja sam ja jebena kojuna, čuvala sam ovu gostaricu koliko oči; sad će doć moda da dohodu i ljudima komišjuni.

LUKA slijedi mlatit nogami i rukami.

KATE: Mlatili s tobom vragovi, zašto si mi, kučku, razbio onu gostaricu?

MARE: Ti si mahnita: vidiš da ne zna što čini.

KATE: Vidim i ja, a da zna, fjersala bi mu onu facu sukuracku s ovo piljaka razbijenijeh, da se spomene u vas njegov život.

PAVLE: Ti si, majko, bez milosrđa.

KATE: Nijesam, kćerice, ne; ma nejmam za koga imat.

LUKA: Nu dajte mi malo dobra vina ali rakije.

KATE: Dat ćemo ti mižeša ispod Zvonika, onu kaplju što sam imala u kući prolio si je i razbio moju lijepu gostaricu.

LUKA: Ja?

KATE: Da ko, kučku, nego ti.

ŠENA 7.

LUKA, KATE i ČELJAD KOJA SLUŠAJU

LUKA: Sramoto od svijeh žena, ne vidiš koliko nas čeljadi sluša, pu, nepriliko, pu, pu.

KATE: Neka mi zabiju tisuću nosa u guzicu! Drago mi je u mojom kući, drago mi je psovat, balat, srat, kantat i revat; ko, ma ko meni može što učinit, neka mi zabiju tisuću nosa još ko me i ne čuje.

ČELJAD: Pjanduro, kako si se oblila, pjanduro!

KATE: Ajme, ajme, Luka, ne možeš im izvadit oči i počerat? Koji si ti jebeni kapurô, kad ispid Gvardije ti nijesi gospar išćerat ovaku skarnagalju - prdekni ih ronkom!

LUKA: Kojom ronkom, kojom? Što im ja mogu učinit?

KATE: Iskopečit vratom, a? Oni da meni ardiškaju govorit: pjanduro? Ne bila ja Kate kad ne odem subito u malovijećnika: ko, ma ko, da rečem, ima se prtit u me i u Gvardiju? Strčala je niz skale. Idem baš ja, kad nećeš ti!

LUKA: Bog te ubio iz vedra neba, ti si zamahnitala, tebi je febra dala u možđani.

KATE: Ja mahnita, je li? Er nijesam kojuna ko i ti, može ti svak mižat, srat na glavu, tiskati roge u oči, ne umiješ drugo nego revat u-u-u, buzaradi jeben toware, grehota je da te bog nije stvorio tovarom, pak da te prtju ko jebena kenca.

LUKA: Ah, jadna mene obraćajući se na čeljad: vidite li moga života ovaki je svaki dan, e di notte e di giorno³⁰, ovake pokore...

³⁰ e di notte e di giorno (tal.) - i noću i danju

ŠENA 8.

MARE, PAVLE, LUKA i KATE

MARE istrčala je na gornju funjestru i reve: Pokore? Reci hudobe su sto tisuć roga, i labare s milijunom paklenijeh jezika. Nejma ne na svijetu, ma ni u propasti pakljenom.

KATE: Kenjo raskrečena, jebena iščersana faco, ubit ću te, sad ću te prodrijet: vragovi se za te vjenčali, a ti meni ardiškat rijet hudobo? Ubit ću te, bogme ću te sad zadavit, pasja jebena raco!

LUKA sam sobom: Pjana je u zô čas za nju, pjana je ko čep. U zô čas dô sam jom ključ prokleti od ormara.

PAVLE: I jesi, ne boj se.

KATE zatrčala se za udrít je.

PAVLE: Ti si htjela mene, je li? Drži ti!

KATE: Ajme, ajme meni, a, a, a... ubila me je kučka, ubila me je, ajme, ona jebena vipera buzarada... Pogledajte modrice, ajme; Mare, dijete, donesi malo vode, ah kćerice, febra te maligna zadavila.

MARE omjera jom na lakat.

KATE: To daj jebenom roгатom vjereniku s tisuću roga na glavi, neka te uzme, neka, bit će rožijan kako nije nijednoga jebenoga jarca u komardi. A ti materi omjerat na lakat? Nije mi bio roгат ni otac, ni mati, ni đed, ni kušunded, ni brat ni sestra, ni niko od moje kasate, ne, ne, ne; ja kad sam se udala došla sam k mužu ko oni čas rođena od matere, a sadašnje djevojčice kúcaju se³¹ ko po placi kučci i korunaju mužove više nego je korunan bembelj, zasranice raskidene, buzarade putane.

MARE: Kako moja mati umije lijepo komplimentat: Htjelo bi jom se da otvori djevojčicama skulu. Umukni, zaboga, pod tobom će se zemlja profundat.

KATE: Čujte me vi: nejmate me rabijat, nego mučat, i trpjet, zato sam mati, jeste li čuli, umuknite, veće sam sita priko brka vašijeh progonstva.

MARE: Je li brka Vičenca Jepšića?

KATE: Ne, negli onega jarca što te vagiđa.

MARE: Drago mu je, ima i koga.

KATE: Grdobo, ti da rečeš ima i koga - uzmi zrcalo, pak se vidi u njemu, bolja sam ja od sedmero djece koju sam okotila nego ti pišačaro od petnes, više su ti oči neg u vola, gubičina ko u maškaruna od Svetijeh Vlasi, a sisetine padaju ko u Pavle sisače, pu, neprilike, pu, pu.

³¹ kúcati se - kurvati se, spolno općiti

ŠENA 9.

LUKA i MARE

LUKA: Mare, je li dospjela baraška? Ajme, kćerice, ima se danas učinit i potpisat skritura, a ovaki je pako u našom kući; ako ko pripovije onemu mrnaru što ste i kakve ste, ne on, ma ni vrag neće vas uzet, umjejte i s vragom dat razumjet.

MARE: Ti ne znaš, ćáće, kakva je pasta od marcapana oni mrnar, meni je odamna obećo da će se vjerit za mane, dô mi je vjeru božiju i prsten, i dosad strah me bilo rijet vam, ja sam mu sved prala bječve, košulju, gaće i bjankariju koju lijepu ima i nije afato đeloz, er me je dosta puta vidio razgovarat se s bande udugo s dosta mrnara, nije mi, hoć vjerovat, nigda ništa reko.

LUKA: Hudobo... dosta me je ljudi avizavalo da uvečer za vratima od Grada i na Peskariji između bačava i kamenja razgovarala bi se s mrnarima i drpila bi se š njima i mahnitata; ja ti nijesam nigda reko ništa, er me je bilo strah od žene, koja mi je sved govorila: ćeri ti neće bit dumne... kako ih ti čuvaš, neće se nigda udat ni za vruga, lasciali fare³², neka ih vrag nosi. Birbaco buzarada, ti se smiješ?

MARE: Ah, ćáće, vjeruj mi zaisto, inočento je sve prošlo među nami; ti ne znaš koliko su dobra čeljad mrnari.

LUKA: Muč, viciozna parto, mrnari inočenti?

MARE: Zaisto, vjeruj mi: kako koji uštinuo bi me, a ja zaisto nijesam nikoga. Uvečer paka, kad biste vi legli, otišla bi porazgovorit se iza raštjela, i kako koji provuko bi mi kadgod štogod, na priliku...

LUKA: Ili dasi³³ pestelja?

MARE: Pestelja? Jaoh meni, što je to?

LUKA: Ništa, ništa: ti mi se činiš semplika, a leži u tebi tisuću vragova.

MARE: U meni? Varaš se zaisto, poznaš tvoju Maru.

LUKA: Da, da, hod gori.

ŠENA 10.

LUKA, KATE i MARE

LUKA: Kate, pođi časom na Peskariju i uzmi iz fose malo klaka da se brzo oko kuće obijeli, crnja je negli kominara, a gore smrdi negli kloaka; samo da imam mladicu ženu i kćer od udadbe, a što mi valjaju?

KATE: Fosa ti se sutra otvorila - ja da idem na Peskariju? Ja crna da ti kuću obijelim? Kad si ti mene vidio na Peskariji, kad li sam ja činila od kamenara?

LUKA: Izgubila bi gospostvo.

³² lasciali fare (tal.) - pusti ih da rade

³³ dasi (tal.) - uzvik nezadovoljstva, čuđenja i sl.

KATE: Sikuro, gomnaru, da bi, ja sam skladna mladica, i od gospođe rođena; nijesi me nigda merito, par je tebi bio kakva raskidena Konavoka.

LUKA: Muč, usmrđena karonjo; gomnarico, muč.

KATE: Muč ti, muč: ja sam poštena mladica, a da bi ti bile kćeri kao i ja! Evo nijesam još svršila tries godišta, rodila sam toliko djece koji su tvoji, jeben jarče, i još sam bolja i galantija neg ti je kćer od udadbe. Ja s svakijem prohodim skladno i galanto, i avancala sam da mi govoru: kako je ona mladica amabila, kako s galantarijom trata, kako je famoza - sikuro vidim i ja da je tako, pozna se subito da sam od đentile krvi.

LUKA: Chi si loda, s' imbroda.³⁴

KATE: Sikuro imam se čijem hvalit. Ko god me pozna, hvali me, svak govori: koja ono svjesna i prudenta žena.

LUKA: Muč, ludno bezočna, muč.

KATE: Muč, je li? Muč ti! Ne umiješ ni govorit, ni tratat, a ja govorm i tratam da par mio³⁵, ja sam se učila i videla.

LUKA: Jesi accordavanti³⁶, kad bi niz skalu svijetlila i otvorala vrata ko i svaka rábe, čistila taljerice s kusom od košulje kako i sad činiš, mela, prala i prolijevala orinale, i druge lijepe stvari od mode, kako činu sve djevojke.

KATE: Lažeš, toware, non è vero niente³⁷: sad čistim taljerice, je li? Ako nejmam ni košulje na meni, nego dva repa što niz me visu.

LUKA: Ja bi bio mahnit kad bi s tobom kontrastô, zna vas Grad da si bila raskidena rábe kao i sve ostale, i otkad si me, zasranico, uzela, otada si ašendala er si gospođa od kuće, i sad ne prolijevaš nego zapovijedaš.

KATE: Komu crna? Što bi ja djeci zapovijedala, to zapovijedaju oni meni, i navratu se kadgod na me da me usmrtu, i ti ne činiš konta: a nijesu mi onomadne slomili rebro, lani me tislil niz skalu i navinula ruku?

LUKA: Svetile im se, almeno me oni osvetu; još da ti mogu glavu smečit.

KATE: Pođ od mene s vragom, jedan dan će mi uzavret možđani da ću ti izvadit jezik i iskopat oči: da bog da ti došlo u srce rana koliko sam dala pesti u moje prsi, nijedni čovječe!

ŠENA 11.

LUKA, MARE i KATE

LUKA: Mare, trči brzo doli.

MARE: Što hoćeš od mene, što?

³⁴ Chi si loda, s'imbroda (tal.) - Tko se hvali, sam se kvvari

³⁵ par mio (tal.) - po mome

³⁶ accordavanti (tal.) - pazila naprijed

³⁷ non è vero niente (tal.) - nije istina ništa

LUKA: Hod doli, govorim ti.

MARE: Evo me, da.

LUKA: Tvoj je poso, trata se od tvoga obraza, brzo dobavi, ukradi otkle znaš, nut s Pes-karije dobavi klaka i obijeli kuću.

MARE: Sad, sad ončas?

LUKA: Na svaki način sad, ne gubi vrijeme, sad će zvonit podne.

MARE: Ma nejmam penila.

LUKA: Metlom, ludno, metlom - i lani ti je mati tako kamaru obijelila.

MARE: Sad je i meni došlo na pamet, videla sam od nje.

LUKA: Ja ću ti pomoć.

MARE: Da bravo, brzo ćemo u dvojicu učinit.

LUKA, MARE nosu u košicu klak.

LUKA: Ala, Mare!

MARE: U što ćemo ovo razmutit?

LUKA: U što, ludno? U kačuo!

KATE: U kačuo će ja kuham objed? Nećeš, er mi nije drago, eto ti pitara od kantorige: bar će klak istjerat to smrada iz njega.

MARE: Tako baš! Uzela je metlu, razmutila je klak i počela je bijelit. Ove su buže pune kima-ka.

LUKA: Ludno, s malo gusta klaka zabalaj s prstom, ala, da lijepo, bravo Mare, allegra-mente³⁸, danas imaš bit spoza.

MARE: Ah, ah, ah, ja spoza, che bella cosa!³⁹ Stala je kantat "Majka Maru" Majko, o majko, uzidi, hod viđi je li lijepo: da vi pomozite čistit, plákat, mesti, allegramente. Ovo je svačigo-vo veselje.

KATE: Luka, spominješ li se, jeben toware, kako sam ja bila vesela oni dan kad sam se za tebe vjerila? Mare ima bit duplo, er će se ona pobjed⁴⁰ vjerit i večeras vjenčat u Captatu. Pogledaj koja je ona sisača! Da kako će vrlovito prcat djecu! Ah, ah, Mare, coraggio per la battaglia⁴¹, i vjerenik ti je smoćan, bit će pod vami kad ležete škripe buzarade: allegra-mente.

LUKA: Ne prdi, pjanduro, ne prdi - jesi li sve lijepo izmela, očistila, da ne uzbude alme-no za jedan dan geta naša kuća.

KATE: U geti si se rodio, u brlogu obrasto, Sukurico konavoska, a ja znam što skladnom mladici konvenja za pričekat moj par.

³⁸ **allegramente** (tal.) - veselo

³⁹ **che bella cosa** (tal.) - lijepe li stvari

⁴⁰ **pobjed** - po objedu

⁴¹ **coraggio per la battaglia** (tal.) - hrabrosti za bitku

AT TREĆI

ŠENA 1.

LUKA, KATE i LUKO

LUKA: Luko, o Luko, đe si se zabio, hod brzo doli.

LUKO: Evo me, idem.

LUKA: Trči!

LUKO: Prije ne mogu. Pada niz skalu. Ajme, ajme, sad ću umrijet, ajme.

KATE: Vragovi te odnijeli, što ti je? Ajme meni jadnom, ovi će mali umrijet, svega ga je oblila krv.

LUKA: Muč, muč, zvrčoko, ti od svega činiš mirakule, nije mu ništa, udrio se malo u nos, za to ga je oblila krv.

KATE: Brzo studene vode: Luko, pláči nos, pláči; ma nut, jeben gomnaru, kakvu si u meni zvrčoku ugledo?

LUKA: Muč, nemoj blejat tu, čini da vodom plače.

LUKO: Koga si vruga htio od mene?

KATE: Vraga da ga odnese, uzmi, kenče, djevojku da nas služi, mogo je s tvoje preše ostat mrtav, reci meni što si htio od njega.

LUKA: Ima li ili nema doć sad kánde za potegnut Mari skrituru? Htio sam ga poslat da uzme dinar knjige.

KATE: Dinar knjige? Dosta je, toware, i solad.

LUKA: Kad si ti legala ali pisala, da znaš što je knjiga? Bre mazgo erćijanska, ne prucaj se toliko, pleti jedna te bječve i ne prti se u što se ne razumiješ: ne valjaš za drugoga vruga neg za labarit i psovati.

KATE: Tovare konavoski, ja se ne razumijem? Ti si sveder manižô s motikom i kopitom, a ja od djeteta naučila sam sve što je skladno, videt ćeš kako ću ja danas đentilo tratat i komplimentat. Ah! Što je to lijepo što ja nijesam videla i naučila?

ŠENA 2.

LUKA sam,
poslije BATTINA i KORČULANIN

LUKA: Kad nejma ko, idem ja sam kupit knjige, u Battine bit će dobre. Gorega života od moga ne može se dat: ako uzet mesa, idem ja u komardu, ako donijet vode, ja, ako kupit vina, ja, kruha ja, ulja ja, drva ja. E, veće mi se dorožijalo, a gore je meni u mojom kući, negli u tuđom kučku; odar mi nijesu načinili ni promijenuli otkad sam uljezo u prokletu Gvardiju, ima mjesec dana da mi nijesu košulje oprali; zvô sam još od nazada dva mjeseca ženu da me opuđa er su me uši izjele, i neće kučka, i ne misli za me koliko pas za petu nogu, a ištu sve od Luke, i sad kćeri prćiju. Ja ću ohrdat glavom od mir: ma za ne bit ovako pribijen od desperacioni i teškijeh misli, napijmo se najprvo dobro u istoga Battine... Nu daj mi deset dinara rozolina.

BATTINA: Što si zamahnito, rozolina deset dinara?

LUKA: Eh deset dinara, a što cijeniš da ti ga neću platit? Nu daj mi dunkve jednu kupicu. Nu daj drugu, nu daj treću, nu daj četvrtu... Što me gledaš, ali ti ih ne plaćam?

BATTINA: Je li dosta?

LUKA: Para mi se da jes: omalo da nijesam zaboravio, daj mi dinar knjige... Zbogom. Far buzazar, nu daj još kupicu.

BATTINA: Teška pjanca!

KORČULANIN: Luka dove andete tornete déntro.⁴²

LUKA: Porto a casa sta carta.⁴³

KORČULANIN: Mi titiga maraveglio⁴⁴, plati mi jedan rozolin, a pâka pođi, vu ghave da far⁴⁵ danas; reko mi karmeljan pod divonom che fate le nozze della putta.⁴⁶

LUKA: Koje nozze, koje?

KORČULANIN: Della fia Mare⁴⁷; odamna ti je ona stala potezat za batadur, neka almeno pari svomu mužu korač. Ve lodo, Luca, ghavè pensato ben.⁴⁸

LUKA: Koj batadur, kakav korađ?... Buzaradi Bodula. Addio.

⁴² **dove andete tornete déntro** (tal.) - kamo idete, vratite se unutra

⁴³ **Porto a casa sta carta** (tal.) - Nosim kući ovaj papir

⁴⁴ **Mi titiga maraveglio** (tal.) - Golica me radoznalost

⁴⁵ **vu ghave da far** (tal.) - imate posla

⁴⁶ **che fate le nozze della putta** (tal.) - da pravite kurvinu svadbu

⁴⁷ **Della fia Mare** (tal.) - Kćeri Mare

⁴⁸ **Ve lodo, Luca, ghavè pensato ben** (tal.) - Svaka čast, Luka, dobro je promislila

ŠENA 3.

LUKA i VUKIĆ

VUKIĆ: Luka, otkle ideš?

LUKA: Od Battine, kupio sam u njega dinar knjige.

VUKIĆ: Smrdiš rozolinom ko lambek.

LUKA: Imaš razlog; nehote su obalili s banka botilju, razbila se i polio sam nogu.

VUKIĆ: Ma ti ne smrdi rozolin s noga neg iz rilice.

LUKA: Coll' incontro⁴⁹ prijatelj mi je platio kupicu.

VUKIĆ: Dobro ti da nahodiš svud prijatelja.

LUKA: Ja? A đe ih nejmam?

VUKIĆ: Kad ih imaš dunkve toliko, informaj se, iskršaj, moli, izglamaj se malo u ovega malo u onega jedno peset peča za prćiju Tikvulinu: s mojom pjeđarijom ufam da ćeš ih nać; zato sam došao za avizat te prije, da ne ostaneš gomnena obraza kad se uzima skritura potpisat.

LUKA: Meni se đā na tu riječ smrknuo.

VUKIĆ: A meni se para da ti se smrknuo s rozolina.

LUKA: Da, da, ja vidim da si i ti naučio skulu od Kate.

VUKIĆ: Koja Kate, ako đā rendaš?

LUKA: A poj s vragom: ja rendam?

VUKIĆ: Hudobo, ako ćeš sad pasti.

LUKA: Bud na tvoju: vodi me dunkve doma, nut ja però⁵⁰ ne znam ko će koga vodit.

Vukiću, ostavi rug, ja pjan nijesam.

VUKIĆ: Hodi, vraže... polako... ne tiskaj... nijesi pjan, je li? Čeljad se obraću i smiju na te kako rendaš.

LUKA: Muč, muč, homo u serijetati.

ŠENA 4.

LUKA, KATE, VUKIĆ

VUKIĆ: Kate, o Kate!

KATE: Što zapovijedate?

VUKIĆ: Donio je Luka knjigu; spravi čistu trpezu, penu, kalamar, da se ovo slovo dospije.

KATE: A đe je Luka? Nek donese, što se ne ozoveš, toware: Luka, donesi knjigu.

⁴⁹ Coll' incontro (tal.) - Pri susretu

⁵⁰ però (tal.) - ipak

LUKA: Što?... a, skrinju. Kako? Āe su ova jebena vrata od Gvardije, a, a, a... evo ih. Kate, vrata se ne mogu da otvore, ĉuda... Kako se skaĉatur vrti, na, na... bježi... ne mogu ga uhitit: ma nuta, otkad naša kuća ima dvije skale. Vukiću, brate, koja je naša? Āuda... sad ih nije. Ovo je baš njeko za despet učinio Mari ĉaramunje...

KATE: Sramote gledam i muĉim... A, tisuću te vragova odnijeli, pjana dušo. Juĉer si se imo oblit, a ne danas; ajme meni žalosnom. Kako ćemo sad učinit, ima se ovo slovo dospjet danas pobjed, Mare udat, dijelit se iz kuće: ko će je dopratit do barke neg otac. Otit će s mužom a spasso⁵¹ u Konavle za koji dan, za to on neće ni znat, sutra će stat iskat. Ajme, ajme, Vukiću, pomoz nas; može li se dat što ovemu kučku da se rasfanta. Ajme, trese mi se srce, reci zaboga što će mu se dat.

VUKIĆ: Drugoga remedija nije neg da izbljuje što je popio.

KATE: Neka izriga i dušu, samo da bude bolji.

LUKA: Ma što od meni govorite, što? Ja sam pjan, smucko, je li? Rec mi malo što je ovemu malomu? Što se vrtiš, fiol d' un corno⁵², ali balaš od veselja? Ala daj, pobalaj malo, danas je svaĉigovo veselje.

KATE: Jeben pjanĉe, vrtu se tebi možđani, imo si se napit, kučku, a ne oblit. Moj Vukiću, što ćemo, zaboga?

VUKIĆ: Neka poralja grlo s prstom oli penom.

KATE: Izraljala bi mu ga ja s rogom da mu ariva do trbuha; porco imbrigone⁵³, otvori rilicu.

LUKA: Izraljat ću te ja noćas, ne boj se. Kako da ti ja otvorim rilicu?

KATE: Pođ s vragom, slušaj i muĉ, govorim ti, er ću te danas, ako igda nijesam, zadavit ko jebena praca.

LUKA: Ti, ti mene? To su dvije pene, ma ne jedna.

KATE: Vragovi te odnijeli, nije neg jedna, izrigaj to, hudobo, što ti je u trbušini, neće ti bit ništa, ubit ću te danas.

LUKA: Ti govoriš neće ti bit ništa, a meni može riknut i kila.

KATE: Riknula ti ko Korĉulaninu baš do koljena iz te gnusne, pogane konavoske gubiĉine. Luka, ne igra se danas sa mnom - ja bi ti, jeben kenĉe, rekla da učiniš što bi ti nau-dilo?

LUKA stô je tiskat penom.

KATE: Ala, sta saldo⁵⁴, tiskaj dobro dokle te stuži.

LUKA: Tiskali ti ga ovako jarci dokle pustiš dušu.

KATE: Jadna ti li sam ja, kako se u zô ĉas goremu oblio kuĉak. Ala da, počeo si, bravo, daj, daj još: kad mi ovud prođe oni jebeni Battina, imam ga po rozima prdeknut s ronkom, sve je on kriv što mu se ovoliko dô nalabat.

⁵¹ a spasso (tal.) - u šetnju

⁵² fiol d'un corno (tal.) - pasji sine

⁵³ porco imbrigone (tal.) - pijana svinjo

⁵⁴ sta saldo (tal.) - stoj ĉvrsto

ŠENA 5.

KATE i MARE

KATE: Ah, sad sam malo odahla; koliko je izrigo; valja da je kroz imbut u gubičinu lijevô. Āe god se obrneš, svud se pije, a nadasve crevljari, ovake jebene fratilje od pjanaca nejma na svijetu: za konat od pića Luka mogo bi im bit uvijeke, u špagu nosi sved što za prismočit, pak će rijet meni pjanduro. Prvo mi reče, čijem mi se namjeri na ruci, imam mu stuć gubičinu. Mare, spravi mu ma ončas kafu, donesi mu je u onom mojom krinčini u kojom je ja ujutro uzmem, neka uzbude vrućja.

MARE: Ima da kaćuo vrole vode, ako ćeš i sad mogu je učinit; za da bude prije, iscijepila sam osvem one biljice i oni nevaljali stočić.

KATE: Vrag te odnio, zašto? Služio je i onaki, bila sam ga podaprla biljicom, eh hudobo stroroga, donesi mu ončas to kafe. Jadne mene, da se nije ovako remedijalo, addio sposalizio⁵⁵, mogo se do sutra vjerenik jom pridomislit i ne uzet je, da sam doćula da zna toliko lijepijeh galantarija od nje; bit će mu ih sikuro mrnarine pripovideli, a da obazna još da je ostajala u Balda spat, Āe bi se privrgla buna i bunica⁵⁶ po svu noć, ne bi je po moju dušu uzeo. Ovo ga je bog nadahnuo brzo brzo učinit.

MARE: Uzeo je kafu, ono vrućje vrućje učinilo mu je dobro, hoj vjerovat rastrijezni se koliko da mu nije bilo ništa.

KATE: Zahvali, dijete, bogu; neka proĀe ovi dan, rastrampat ću ga ja s biljicom. Da ti ne zaboravim rijeti: jesi li se, prasico, izumivala? ViĀela sam te ja više puta golu, bila si gnu-sna ko beka šporka. Znaš li, dijete, što hoće rijet udat se? Eh, Mare, vraže, ti mi se posmjehivaš na brke; strah me je... basta... ne govorim ti ništa.

MARE: Što, što, što mi imaš rijet? Ako znam, naućila sam od tebe; svak se umije ćućet; na me se namuro Tikvulin jedno pobjed kad me je ćuo kantat. Stô me je gledat i smijat se; tebe nije bilo doma: zazvala sam ga da uzide gori; podelektala sam ga; dô mi je ončas vjeru božiju i prsten za senjo da se od onega dana za me vjerio. Iza tega mi smo se sved razumjeli, ja sam ga viĀala svaki dan, i uvećer na Peskariji kad bi otišla na vodu, malo bismo se porazgovarali.

KATE: Znam, znam, viciozna hudobo, u tebi leži tisuća vragova: nemoj se mužu puštat ko ni ja, ni ukazat se kojuna; vidiš li mene, ni kralj od Napule ne bi rezistio bogme sa mnom! Ako ti ardiška što rijet, donesi mu ončas roge u oći, u potrebi uzmi i biljicu oli što ti se namjeri, čini jebenomu tovaru da ti uzme ončas djevojku, neka zna da nije uzeo svoj par, nego djevojćicu skladne mladice.

MARE: Baš dobro govoriš, tako ću i ja učinit; a znaš ti dobro da ne dam tako lasno na grah.

⁵⁵ **addio sposalizio** (tal.) - zbogom vjenćanje

⁵⁶ **buna i bunica** - iako pisano malim poćetnim slovima, vjerojatno su to dvije rijeke u Hercegovini, a fraza ima smisao: sve i sva, malo i veliko i sl.

ŠENA 6.

MARE i TIKVULIN

MARE stoji na funjestri, i kanta u doba kad prohodi Tikvulin.

TIKVULIN diže jom klobuk.

MARE: Dušo, uzidi gori.

TIKVULIN: Kako si mi se lijepo načinila.

MARE: Kako sam se lijepo načinila, a ne govoriš mi kako si mi lijepa.

TIKVULIN: To se razumije: ko Danica.

MARE: A da ne, dušo.

TIKVULIN: A si, dušo. Hita je za ruku.

MARE: Vragovi te odnijeli, polakše. Ugrizla ga je za ruku.

TIKVULIN: Ne grizi, ajme.

MARE: Ne viči, čut će nas mati.

TIKVULIN: A što zato, večeras imaš bit moja.

MARE: Ah, ah, ah, lijepe stvari.

TIKVULIN: Sikuro provat ćeš, a videt ćeš kako ću te ispjađerat po Konavlima, i najesti te smokava i grožđa.

MARE: Prdim ti ja za to, imala sam i objedu.

TIKVULIN: Homo malo pobalat, neka s bijela dana počne alegrija.

MARE: Nemoj sad, molim te.

TIKVULIN: Da kad nećeš, sjedi u mene na skut.

ŠENA 7.

KATE, MARE i TIKVULIN

KATE: Počeli ste mi izrana galiotat, je li? Da, da, prosto vam: lijepa para. Ah, ah, ah, kad nemate što činit, pobalajte malo.

TIKVULIN: Još nije Mare sasvijem moja.

KATE: Ja vam davam ličencu. Da, ala brzo: bravi, da lijepo. Zete, poljubi vjerenicu, neka vas vidim.

TIKVULIN: Ma se još nijesmo vjenčali.

KATE: Prida mnom možeš sve, to će bit sad sve učinjeno. Ja, Luka, ti, Mare, kanđe, svi smo spravnji, njega samoga čekamo. Sjete zajedno tu neka vas uživam; daj, Mare, intanto pokantaj ma lijepo ono... ono...

MARE: Što je to ono?

KATE: *Aspettare e non venire*.⁵⁷

MARE stala je kantat.

TIKVULIN: Lijepa glasa... Ljepša si mi neg Danica, dražja si mi neg slačica, ljepše vonjaš oznojena negli savur od pečenja.

KATE: Ah, ah, ah, tako je govorio Marunko Pavici; podnijeli ste se dobro obadvojica, zato vam imam nješto dat.

TIKVULIN: Što je to, gospo?

KATE: *Che bella cosa*⁵⁸, ja sam doprla bit i Gospa.

TIKVULIN: A dasi nije bit lijepa stvar?

KATE: Cazzo buzarada, imam vam dat po kupicu vina od Cipra što ste se lijepo podnijeli: ima pet godišta da ja čuvam sa pripozita ovu botilju. Znaš, Mare, oni kapetan frustijer što je u nas dohodio, oni me je počastio.

TIKVULIN: Vjerujem ti, ma kako si ti mogla čuvat tu botilju i trpjet žedu pet godišta?

KATE: Ti si mi počeo vragovat. Udrila se po rilici. (ovdi valja primučat s prudencom).

TIKVULIN: Što ti je rilici?

KATE: Ništa, ništa.

TIKVULIN: Ma jes nješto.

KATE: Ti hoćeš da ti odgovorim.

TIKVULIN: Znam i ja da bi, i kad ne bi mogla rilicom, a ti bi guzicom.

KATE: Kad mi dođe... (jedna mi stoji poslat ga buzarat se).

TIKVULIN: To čini svak, najedi se boba, pak ćeš ćut i vonjat Strčo je niz skalu.

KATE: Ti od alegrije ne znaš više ništa od sebi (valja primučat i prikstit se od vraga).

ŠENA 8.

LUKA, KATE, MARE, PAVLE i LUKO

LUKO revući: Mare, ćaće, ja sam sad došo ispid divone i vidio sam kad je Tikvulin srio kandu, idu sikuro u nas.

KATE: Što tako reveš? Pavle, spravi brzo kafu, rozolin i štogod slatkoga, neka uzbude dosta zahare; jeste li dobavili tacun na što će im se prezentat kafa?

LUKA: Ne prdi sved, mahnita glavo. Tacun? Otkud je za nas tacun? Stavio bi se ončas kande da nije naš, a što služi kazat kad naš nije.

KATE: Jeben toware konavoski, što ti znaš, rodio si se u oboru, i ždero s pehara s prstima, a pretendaš znat što je skladno i što nam konvenja.

LUKA: Muč, gnusna kundurico, što ti konvenja? Konvenja ti kuća ovako od ove djece posrana, a ne konvenja ti dat kafu na onom gvantjerici što je imamo.

⁵⁷ *Aspettare e non venire* (tal.) - Čekati i ne doći

⁵⁸ *che bella cosa* (tal.) - lijepe li stvari

KATE: Oprdu, toware, muč, ti ne znaš kad si živ.

LUKA: Nego znaš ti; ja sam onu gvantijericu kupio pod taljom na zduru, i spendo sam ne manje od perpere.

KATE: Za perperu ne možeš kupit ni kuto mavasije, tikvo grintava, negoli lijepu gvantjericu, umukni veće, govorim ti.

MARE: Ja vas samo slušam, ni sad ne možete od manje nego se karat: hote amo obadvójica da vam ukažem, naučite! Kaže im tri tacuna s kupicam, rozolinom i s zaharom.

KATE revući: Bravo Mare, bravo: ja sam rekla sved da si ti moja kći, muž će se na te arajdavati i blagosivljati uru kad te je uzeo, a ja proklinjat kad sam te izgubila.

MARE: Aa, sad vidiš, ne boj se, koliko sam ja valjala.

KATE: Imaš razlog, a ona sisača, obraća se na Pavlu: neće za vruga valjat nego za kotit djetetu, i oni će bit pridrštine.

LUKA: Mučite, idu uz skalu Tikvulin i Kanđe.

ŠENA 9.

KATE, LUKA, KANĎE, MARE i TIKVULIN

KATE istrčala je suproč njima: Gosparu kânde, dobar došo, akomodajte se, molim vas... Vjereniče moj vrli i zete, allegramente. Koja je ovo danas moja sreća videt vas ovdi lijepo skupljenijeh; zahvaljivam vam na inkomodu koga ste uzeli i ovako se ončas zamučili, šapće Luki na uho: jeben toware, čuješ li kako se komplimenta, reci mu što i ti.

LUKA: Bravo Kate... Signori... Per dio...

KANĎE: Luka, ostavi komplimente, i činimo skrituru.

LUKA: Da počnite; ma za dinare... koja suma... valja videt je li vjerenik kontenat.

KANĎE: Eh da što ste me zvali?

KATE: Ne slušajte ga, gosparu, od veselja krenula mu se glava pak ne zna što prdi.

KANĎE: Bravi svi, da... Ja vidim da je skritura učinjena.

KATE: Kako! Ako nijeste ni počeli.

KANĎE: Ah, ah, ah, pogledaj malko vjerenika i vjerenice kako nas iz kantuna slušaju i ljubuju se, a para im da ih niko ne vidi.

MARE: Mogli ste veramente i primučat, a ne činit mi se sramit.

LUKA: Jes, jes to faca za zasramit se.

KATE: Muč, jeben toware. Pavle, drži to spravno.

KANĎE: Uh, ja idem zbogom: ja nijesam došo za slušat vas psovati. Diže se sa stočića.

KATE: Per carita⁵⁹, nemoj moj dragi gosparu!

KANĎE: Dunkve počnimo. Meštar Luka i kapuralica...

KATE: Molim vas, nemojte tako, nego u italiano, ja bi vam ako vam para...

⁵⁹ Per carita (tal.) - Za ljubav

KANĀE: Il Signore Caporal Luca e la Sua Signora Consorte...⁶⁰

KATE: Tako, così, bene.⁶¹

KANĀE: Cattarina concedono, e danno per Sposa la loro Signorina figlia Mare al Signore Tiquulino presente e accetante colla dota di cinquanta pezze colon da pagari⁶² i kapurale, govori kad.

LUKA: Do ove 10 godišta. Sam sobom: dokle ih dobavim.

TIKVULIN: Što, što? Najdalje do ovi mjesec dana i ne inako.

KATE: Gosparu, ne slušajte ga, ja sam gospoda: jedna mi stoji da mu sad ne odeleskam prdeljusku. Vi upišite do ovi mjesec.

KANĀE: Da questo dì a un mese 50 effetive...⁶³

KATE: Eh, ovdi pàka veće nije efeta vragutoga.

LUKA: Ti ne razumiješ, muči.

KATE: Cazzo da razumijem; meni je mati govorila italiano, otac, ded, kušunded.

KANĀE: Veselim ti se, ma muči, 50 effetive pezze colon e che questa sera debbano seguire i sponsali e per fede della verità il presente contratto sarà sottoscritto da ambe le parti...⁶⁴ Umijete li pisat?

TIKVULIN: Ne umijem dobro.

KANĀE: Dunkve učini križ.

LUKA: Ja ću potpisat za kćer.

KANĀE: A ti da li umiješ?

LUKA: Umijem! I ja sam hodio na skulu, i kad sam bio djetić u Gospi, učio me kapelan, a i vi ćete ga poznat, Don Gašpo Flontar.

KANĀE: Bravo, to je bio dobar meštar.

LUKA: Samo mi recite s kojijem slovom imam počet.

KANĀE: Vidim ja da si samo naučio udarat u flontu: ja ću potpisat za obudvojicu, a vi učinite križ.

KATE: Mogli biste se veramente i pàka burlat: kompatiškajte zaboga, ovakoga animala ko u mene muža non ghe že al mondo.⁶⁵

KANĀE: Bravi svi, ja vam se veselim, i sluga...

KATE: Pričekajte, molim vas: Pavle, nosi to doli, vi prego aspettare.⁶⁶

KANĀE: Nejmam kad ni momenta er imam posla.

⁶⁰ **Il Signore Caporal ...** (tal.) - Gospodin kaplar Luka i njegova gospoda supruga...

⁶¹ **così, bene** (tal.) - tako, dobro

⁶² **Cattarina concedono, e danno...** (tal.) - Katarina priznaju i daju svoju gospođicu kćerku Maru za suprugu prisutnom gospodinu Tikvulinu i prihvaćaju da plate miraz od pedeset komada kolona

⁶³ **Da questo dì a un mese 50 effetive** (tal.) - Od ovog dana do jednog mjeseca 50 pravih...

⁶⁴ **50 effetive pezze colon e che...** (tal.) - 50 pravih komada kolona i da ove večeri trebaju slijediti svatovi i za pravovaljanost ovoga ugovora jamče obadvije strane svojim potpisom...

⁶⁵ **non ghe že al mondo** (tal.) - nema ga na svijetu

⁶⁶ **vi prego aspettare** (tal.) - molim vas, pričekajte

KATE: Pavle, buzarada pridržino, činila si mi ostat bez obraza, što nijesi ončas sišla za ukazat mu da ne cijeni da je došo u kakve šmiglinice, nego u kuću skladne i galante mladice.

ŠENA 10.

LUKA, KATE, MARE, TIKVULIN, PAVLE, LUKO

KATE: Jeste li videli kanđu, koja ga je buzarada preša uhitila, valja sikuro da mu je uscità i da ga je strah ne nakarcat gaće, nek se ide buzarat, nije htio uzet ni kafu, valja da cijeni jebena bestija da ne bi bila dobra - nu dajte amo kafu - što govoriš, Tikvulinu, spozo moj vrli, ovake kafe nije mu nigda okusio ni jarac otac.

LUKO: Ajme meni, prolio sam rozolin, ulijte mi, čujete li.

KATE: A ti ardiškat prije nas krećat u rozolin? Pavle, ulij mu jeda se oblije da otide leć.

LUKA: Evviva, i ja ću rozolina, sposi evviva, sveđ bili veseli, a najveće noćas.

KATE: Videt ću hoćete li se dobro podnijet. Zet bogme hoće, škinu su mu od aršina mletačkoga. Mare coraggio, ja hoću bit kuma malomu do ove devet mjeseca.

LUKA: I ti si se brzo zatrčala, da tako ončas ostane bređa.

KATE: Jebena glavo, sikuro, prva noć kaže bravuru - da kako sam bila ja?

LUKA: Er si ti meštrinja od svega.

KATE: Meštar ti skočio na vrat, ah, ah ah. Sposi evviva, u vaše lijepo zdravlje, dobra puta, škripe noćasnje. Dajte pit Mari.

TIKVULIN: Neka ne uzimlje, er će se opit, ne bi se spominjala koja je ura od noći ni koji je put.

MARE: Allegramente far buzarar, zato ćeš znat ti.

TIKVULIN: Ja i hoću, ne boj se, a čut ćeš ti najbolje.

KATE: Tako, zete: udri, bog te ne ubio, od prve do korice!

MARE: Odnio bi ga vrag, svega bi ga izgranfala.

TIKVULIN: Govori ti, govori - dajte pit, evviva.

KATE: Evviva, evviva, što ne revete evviva, djeco, Pavle, Luko, Mare, Luka?

LUKA: Revat će ti sutra tovari župski.

KATE: Ja govorim od veselja, nepriliko od neprilika, nećeš nigda zaboravit i tratat tovarski, pođ nepriliko, viđi je li spravna barka na Peskariji koja ih čeka, valja da veće idu, er će se sad Grad zatvorit. Pavle, užeži svijeće!

PAVLE: Koje svijeće, ako od one jedne veće nije ni utarka?

KATE: Zasranice, lažeš, Luko je malo prije kupio dvije, evo ih nosi Luko. Spozi, đe ste, da đe ste?

MARE, TIKVULIN: Evo nas, evo.

LUKA: Patrun govori da ne čeka drugo nego njih, a evo istoga Herendije, hote, Grad se zatvora.

Vlaho Stulli: Kate Kapuralica

MARE: Majko draga, ćáće moj dobri, videt ćemo se do ovo malo dana, prostite vašom Mari ako vas je u ćemu uvrijedila.

KATE, LUKA: Bila si i pas i ćovjek, mi ti sve praštamo, budi vjerna tvomu mužu, vrla u kući, skladna na dvoru, i amabila, auguravanti, ćerce, koji i ja, ako od ikoga mogla si naućit skladnos od matere.

LUKA ugrizo ju je za prst.

KATE omjerila mu je prdeljusku: Ovo bi te više zaboljelo. Zete, nemoj se ćudit, ovo ti hoće ukazat koliko mu je žó pustit iz kuće Maru.

LUKA plaće: I jes, ne boj se: Mare, ćerce, pođi s mojijem blagosovom, doćekala svako dobro s tvojijem mužom.

KATE: I hoće, ne boj se, ne ko ja s tobom.

TIKVULIN: Veće nije ćekanja: neka vas poljubim, djeco, đe ste, a neka i vas.

KATE: Zete vrli, addio, ja vam ajme od plaća ne umijem drugo rijet, bog s vami, nejmam srca ni snage za ispratit vas, primite moj sveti blagosov.

LUKA: I moj. Pavle, nu daj da ih pospem.

TIKVULIN, MARE: Addio, addio a rivederci.⁶⁷

SVRHA

⁶⁷ Addio, addio a rivederci (tal.) - Zbogom, zbogom, do viđenja

RJEČNIK

50 effettive pezze colon e che... (tal.) - 50 pravih komada kolona i da ove večeri trebaju slijediti svatovi i za pravovaljavnost ovoga ugovora jamče obadvije strane svojim potpisom...

a spasso (tal.) - u šetnju

A, non posso soffrir più bestemie; non se pol viver più (tal.) - ne mogu više podnositi psovke, ne može se više živjeti

accidenti (tal.) - nevolje, nesreće

accordavanti (tal.) - pazila naprijed

addio (tal.) - zbogom

addio sposalizio (tal.) - zbogom vjenčanje

afato (tal.) - posve, sasvim

akomodajte se (tal.) - izvolite (sjesti, ući i sl.)

akorđati (tal. **accorgersi**) - sjetiti se; opaziti; postati oprezan

akužati (tal. **accusare**) - tužiti, prijaviti

al' ultimo (tal.) - na kraju

alegrija (tal.) - veselje, radost

alevati (tal.) - othraniti, uzgojiti, odgojiti

alfine (tal.) - napokon

ali - ili

allegramente (tal.) - veselo

almeno (tal.) - barem, bar

altroche (tal.) - i te kako, dapače

amabila (tal.) - ljubazna, ljupka

amor (tal.) - ljubav

animal (tal.) - životinja

aposta (tal.) - hotimice, namjerno; baš, upravo

arajdavati se (tal. **arredare**) - veseliti se, radovati se

ardiškati (tal.) - usuditi se, odvažiti se, smjeti

arivati (tal.) - dospjeti, stići, prodrijeti, dosegnuti

arkulić - posudica za ulje, manji vrč

aršin (tur.) - stara mjera za dužinu, lakat

Aspettare e non venire (tal.) - Čekati i ne doći

ašendati (tal. **ascendere**) - popeti se
at - čin, akt

atakavati - napadati

auguravanti (tal.) - želim ti

avancati (tal.) - napredovati

avizati (tal.) - javiti, obavijestiti, obznani

balati (tal.) - plesati

banak (tal.) - klupa, stol

banda (tal.) - strana

baraška (tal. **burrasca**) - nevrijeme, oluja

bark - brk

basta (tal.) - dosta

batadur (tal.) - alka na vratima; prenes. muški spolni organ

beka (tal. **beca**) - seljanka

bembelj - maškara

bestija (tal.) - životinja, zvijer

biljica - batina, štap, komad drva

birbaca (tal.) - vragolanka

bizgič - mlada i zdrava lijenčina, besposličar, danguba; obijesna šiparica

bjankarija (tal.) - rublje

bještimati (tal.) - psovati

bokarica (tal.) - umanj. od **bokara**, vrč

bonavolja (tal.) - dobričina, mlitavac

botilja (tal.) - boca

bravura (tal.) - vrlina, junačko djelo, vještina

bređa - trudna, noseća

brontoljati (tal. **brontolare**) - gundati

buna i bunica - iako pisano malim početnim slovima, vjerojatno su to dvije rijeke u Hercegovini, a fraza ima smisao: **sve i sva, malo i veliko** i sl.

buon principio (tal.) - dobar početak
burlati se (tal.) - šaliti se, rugati se
buzaradi (tal. **buggerare**) - homoseksualni, pederski; prijeverni, pokvareni
buža (tal.) - rupa

Captat - Cavtat

Cattarina concedono, e danno... (tal.) - Katarina priznaju i daju svoju gospođicu kćerku Maru za suprugu prisutnom gospodinu Tikvulinu i prihvaćaju da plate miraz od pedeset komada kolona
cazzo (tal.) - muški spolni organ
che (tal.) - koje, kakvo
che bella cosa (tal.) - lijepo li stvari
che fate le nozze della putta (tal.) - da radite kurvinu svadbu
che tu non ti me la paghi (tal.) - ako mi ti to ne platiš
chi cerca trova (tal.) - tko traži, nađe
Chi si loda, s' imbroda (tal.) - Tko se hvali, sam se kvari.
cijeniti - misliti, smatrati
Coll' incontro (tal.) - pri susretu
coraggio (tal.) - hrabro
coraggio per la battaglia (tal.) - hrabrosti za bitku
così, bene (tal.) - tako, dobro
crevljar - obučar

čaramunja - čarolija
čaratanica - čarobnica
čitati se - častiti se

Da questo dì a un mese 50 effetive (tal.) - Od ovog dana do jednog mjeseca 50 pravih...
dasi (tal.) - uzvik nezadovoljstva, čuđenja i sl.
Della fia Mare (tal.) - Kćeri Mare
desperacion (tal.) - očaj
despet (tal.) - inat, prkos
deventati (tal. **diventare**) - postati
dijeliti se - otići
divona (tal.) - carinarnica
dô - dao
dorožijat - dorasti do rogova, do navrh

glave, dosaditi, dodijati
dospjeti - završiti
dove andete tornete déntro (tal.) - kamo idete, vratite se unutra
dumna (lat.) - redovnica
dunkve (tal.) - dakle

đa (tal. **gia**) - već
đed - djed
đeloz (tal. **geloso**) - ljubomoran
đentil (tal. **gentile**) - plemenit, otmjen, nježan; ljubazan
đurati se (tal. **giurare**) - zakleti se

E cattivo fino farete (tal.) - I loš kraj ćete napraviti
e di notte e di giorno (tal.) - i noću i danju
efet (tal. **effetto**) - djelovanje, učinak, posljedica; moć
e qualche e peggio (tal.) - i ono što je gore
er - jer
erbo - jer
erćijanski - možda hercegovački
erezija (tal.-grč.) - hereza, krivovjerstvo
evviva (tal.) - živio, živjeli

facci conto (tal.) - računam
famoz (tal.) - glasovit, slavan
far buzarar (tal.) - homoseksualno općiti; podvaliti, prevariti
fatiga (tal.) - rad, trud
fatigat (tal. mlet. **fatigar**) - truditi se, raditi
febra (tal.) - vrućica, groznica
fiol d'un corno (tal.) - pasji sine
fjersati (lat.-sjev. tal.) - udarati bičem po licu
flonta (tal.) - flauta
fosa (tal.) - jama, jarak, rupa; grob
fratilja (grč.) - bratstvo; družba
frustijer (tal. **forestiere**) - stranac, tuđinac, došljak, gost
funjestra (tal.) - prozor
funjestrin (tal.) - prozorčić; okance, rupa na vratima
fututi (tal.) - jebeni

galant (tal.) - ugladen, uslužan
galantarija (tal.) - ljubaznost, udvornost
galiotati (tal.) - činiti lopovluk, obješnjačiti
geta (tal. **ghetto**) - geto; prenes. prljavština, nečistoća
giusto (tal.) - baš, upravo, točno
gomno - govno
gostarica (novogrč.) - stakleni sud, boca, staklenka
grintav - bijedan, jadan
gvantijerica (tal.) - poslužavnik, pladanj
gvarda un poco (tal.) - Pogledaj malo
gvardija (tal.) - straža, stražarnica

hardati - hrdati, lupati, udarati
ho'mo - hajdmo
hrdati - lupati, udarati

Il Signore Caporal Luca e la Sua Signora

Consorte (tal.) - Gospodin kaplar Luka i njegova gospođa supruga
imbut (tal.) - lijevak
impanpanati (tal. **impappinare**) - smesti, zbuniti, zaplesti
importanza (tal.) - važnost
inđenjati se (tal.) - brinuti se
infam (tal.) - nečastan, podao, sramotan
inkomod (tal.) - neugodnost, tegoba, nezgoda, neprilika, dosada
inočent (tal.) - nevin
in somma (tal.) - sve u svemu, ukupno
intanto (tal.) - međutim
intiguo (tal. **intingolo**) - umak, ragu, paprikaš
invidija (tal.) - zavist, jal, zloba
iskršati se - iskršiti se, slomiti se
ispjađerati (tal.) - sviđati se, ugoditi
iščersana (tal.) - nabijeljena, napudrana
italiano (tal.) - talijanski
izglamati - ispraviti, iskamčiti
izgled - uzor
izgranfati (prema tal. **granfia** - pandža) - izgrepsti
izit - izaći

jom - joj

kačuo (tal. **cazzuolo**) - kotao
kalamar (tal.) - tintarnica
kamara (tal.) - soba
kande (od tal. **cancelliere**) - javni bilježnik, pisar
kantati (tal.) - pjevati
kantorica (tal.) - noćna posuda
kapural (tal. **caporale**) - kaplar, niži vojni čin
kapuralica (tal.) - kaplarova žena, v. **kapural**
kapuro - v. **kapural**
karitat (tal.) - milosrđe, milost, ljubav, dobročinstvo
karmeljan - redovnik karmelitanac
karonja (tal.) - mrcina, ljenčina, ništarija
kasata (tal.) - loza, pleme
kenac - magarac
kenja - magarica
kimak (tal. **cimice**) - stjenica
klak (tal. **calce**) - vapno, kreč
kloaka (lat.) - kanal za odvođenje nečistoća
knjiga - (ovdje) papir; **dinar knjige** - papira za dinar
kojuna (tal. **coglione**) - glupača, budala
kolon (lat.) - vrsta starog novca
kolur (tal.) - boja; **kolura od krpetine** - boje krpe
komarda (novogrč.) - mesnica, klaonica, dućan
komin - dimnjak; ognjište, štednjak
komišjun (tal.) - nalog; komisija, povjerenstvo
kompatiškati (tal.) - oprostiti; sažalijevati
komplimentati (tal.) - laskati, davati komplimente
komunikati (tal.) - priopćiti
konat (tal.) - račun
kontenat (tal.) - zadovoljan; veseo
kontrastati (tal.) - prepirati se, svađati se, proturječiti
konvenjati (tal.) - odgovarati, pristajati, dolikovati
kopito - kalup (postolarski)
korač - korak
korađ (tal. **coraggio**) - hrabrost

koret (tal.) - žensko gornje odijelo, prsluk, suknja i sl.

korta (tal.) - dvor, dvorište

korunati (tal.) - okruniti, ovjenčati

krinčina - oveća čaša; zdjela

kucati se - kurvati se, spolno općiti

kundurica (lat.) - brbljavica, blebetuša

kupica - čaša

kus - komad

kušundjed - šukundjed

kuto, kutao - čaša, posudica, mjerica za tekućinu

kvarat (tal.) - četvrt (sata)

labara - brbljavica, lajavica; bezobraznica

labariti - blebetati, brbljati

Labaro da novanta nove caratti (tal.) -

Lajavice od devedeset i devet karata

labati - piti (kao pas); lokati

lambek (tal.) - kotao (za destilaciju)

lascia far a me (tal.) - pusti da ja to obavim, prepusti to meni

lasciali fare (tal.) - pusti ih da rade

legati (lat.-tal.) - čitati

ličenca (tal.) - dopuštenje, dozvola

majde - doista, zaista

maligna - zloćudna, opaka

manižati (tal.) - rukovati, služiti se, baratati

marcapan - marcipan, slatkiš od badema

mavasija (tal.) - malvazija, vrsta vina

meritati (tal.) - zaslužiti, zavrijediti

meštar (njem.-lat.) - majstor

meštrinja - majstorica

Mi titiga maraveglio (tal.) - Golica me radoznanost

mindza - novčić

mir (lat. *murus*) - zid, bedem, stijena;

ohrdat glavom od mir - lupati glavom o zid

mirakul (tal.) - čudo

miserere (lat.) - Smiluj se! (početak pokajničkog psalma)

mižati - mokriti

mižeš - pomokren

mižeša - mokrača

moskar (tal.) - lepeza

moždani - mozak

mrnar - mornar

muč' - šuti

mučati - šutiti

muktiš - besplatno, zabadava

munita (tal. *moneta*) - novac

mušjela - remen, pojas, bič

nabjakati - nabijeliti, napudrati

načersati - napudrati, nabijeliti, naprašiti

način - red

nakarcati - nakrcati, natovariti

nakartižati - natovariti, napuniti

nalabati se - nalokati se, napiti se, nažderati se

namurati se (tal. *innamorarsi*) - zaljubiti se

Napula - Napulj, Napoli, grad i kraljevstvo u Italiji

neharan - nezahvalan

non è vero niente (tal.) - ništa nije istina

non ghe že al mondo (tal.) - nema ga na svijetu

Non la perdono (tal.) - ne opraštam joj

nozze (tal.) - vjenčanje, svadba

obaliti - odvaliti

odamna - odavna

odar - krevet

odeleskati - odalamiti

ogarnač - ogrtač

ohardati - razbiti, obiti

Oh, questa non la perdono (tal.) - Oh, ovo joj neću oprostiti.

ohrdat - razbiti, obiti

oprd - besposličar, lijenčina

opuđati - očistiti od ušiju

orinati (lat.) - urinirati, mokriti

orinô, orinal (lat.) - urin

osta - octa

oštijer (tal.) - gostioničar

pâka - onda, zatim, opet

par mio (tal.) - po mome

para (se) - čini se

- parta** - stvor, nedonošće
pasta (tal.) - tijesto, tjestenina
patrun (tal. **padrone**) - zapovjednik broda; gazda
peča (tal. **pezzo**) - vrsta novca
penio, penil (tal. **pennello**) - kist; četka za krečenje
Per carita (tal.) - Za ljubav (božju)
Per dio (tal.) - zaboga
però (tal.) - ipak, ali, zato
perpera (grč.) - vrsta kovanog novca
peset - pedeset
peskarija (tal.) - ribarnica
pestelj - trp, morski krastavac; prenes. spolni ud
piljak - krhotina; kamenčić
pišačara - popišanka, balavica
pjažerati (tal.) - sviđati se, goditi
pjeđarija (tal. **piaggeria**) - laskanje, ulaganje
plákat - ispirati, močiti
pobjed - po objedu, poslije podne
pod - kat; **gori na pod** - gore na kat
podelektati - razveseliti, obradovati
pokantati - zapjevati
pomižan - pomokren, popišan
pomlja - pomnja, mar
porco imbragone (tal.) - pijana svinjo
Porto a casa sta carta (tal.) - Nosim kući ovaj papir
posedio (tal.) - posjed, posjedovanje
praci - prasci, svinje
prćija (grč.) - miraz
prdeljuska - pljuska
preša (tal.) - žurba
pretendati (tal.) - zahtijevati, tražiti; umišljati
prezentat (tal.) - ponuditi, pružati, dati
pridrština - kilavac
pripozit (tal.) - nakana, predmet, stvar;
sa pripozita - za zgodan čas, za priliku
prodrijeti - probosti
profundati (tal.) - srušiti se, utonuti, propasti
prokurati (tal.) - nastojati; gledati, pobrinuti se, isposlovati
prucati se - ritati se
prudencia (tal.) - mudrost, razboritost, opreznost
prudent (tal.) - mudar, razborit, pametan
putana (tal.) - bludnica, kurva
raba - sluškinja, služavka, službenica
rabijati se - ljutiti se, srditi se
raca - rasa, vrsta
rasfantati se - otriježniti se
raskiden - raskinut, razderan, istrošen
rastrampati - rastriježniti, osvijestiti
raštio, raštjela (tal. **rastrello**) - grablje; rešetka
Rat - Pelješac
razlog - račun; razbor, razumnost; **imaš razlog** - imaš pravo
razzo de merda fututa (tal.) - rode od govna jebenoga
rebello (tal.) - buntovnik
rebumbavati - odjekivati
remedij, remedijo (mlet. tal.) - lijek
remedijati (tal.) - izliječiti, naći lijeka, spasiti, pomoći
rendati - pijan teturati
retalj (tal. **ritaglio**) - odrezak, odsječak, komad
rezistiti (tal.) - izdržati, odoljeti, ustrajati, oduprijeti se
rigvard (tal.) - obzir, oprez, pozornost
rijeti - reći
rilica - gubica, njuška, rilo
risolvat (tal. **risolvere**) - odlučiti
rofijan (tal. **ruffiano**) - svodnik
rofijati (tal. **ruffianeggiare**) - podvoditi, posredovati između dvoje ljubavnika
ronka - kosir, vrsta zakrivljenog noža
rozarío (tal.) - krunica, brojanica
rozolin (tal. **rosolio**) - vrsta likera
rugó - sramota, ruglo
semplik (tal.) - jednostavan, prost, bezazlen, neizvještačen
senza fede (tal.) - bez vjere
senza legge (tal.) - bez zakona
senjo (tal. **segno**) - znak, znamen
serijetat (tal.) - ozbiljnost
sfaćan (tal. **sfacciato**) - bezobrazan, drzak

sfido il diavolo (tal.) - izazivam đavola
sfundati se - ubiti se, uništiti se
si (tal.) - da
sičan (tur.) - otrov, mišomor
sidet - sjediti
signori (tal.) - gospoda
sikuro (tal.) - sigurno
skačatur (tal. mlet. **scazzator**) - skakavica, štekavica, sprava za zabavljanje vrata
skarnagalja - gad, smeće, rulja
skondurati (tal.) - zaklinjati, preklinjati
skritura (tal.) - pismo, spis
skula (lat.-tal.) - škola
smucka - žena koja se rado smuca, skita; bludnica, drolja
solad (tal.) - sitni novac, novčić
solfanija (tal.) - glazba, muzika
sota (tal. **sotto** - dolje) - podrum
spavento (tal.) - strava, užas; učiniti
spavente - prestrašiti
spendat (tal. **spendere**) - potrošiti, potratiti
sposi evviva (tal.) - živjeli mladenci
spoza (tal.) - zaručnica, nevjesta, mlada
spozi (tal.) - mladenci
spoza (tal.) - zaručnik, mladoženja
spurjan (tal. **spurio**) - kopile, izvanbračno dijete
sta saldo (tal.) - stoj čvrsto
staviti se - sjetiti se; opaziti, primijetiti
strega (tal.) - vještica
subito (tal.) - odmah
sukurica - možda: babetina, lajavica, blebetuša

šena (tal. **scena**) - scena, prizor
šjorta (tal. **sciolta**) - otvor, pukotina, rupa
škina (tal.) - leđa
šmiglinica - pučanka koja želi živjeti gradski život
špag - džep
štropijati (tal. **storpiare**) - osakatiti, ozlijediti, nagrditi, raniti

tacun - veliki pladanj
talja (tal. **taglia**) - otkupnina, cijena, ucjena; **pod taljom** - skupo
taljerica - tanjur
tercin (tal.) - mala bočica od 3 dl
tezero (tal.) - blago, zlato; riznica, blagajna
tokati (tal. **toccare**) - ticati se koga, pripadati kome, dopasti koga; taknuti, do-dirnuti
traditur (tal.) - izdajica
tratati (tal.) - postupati; ponašati se, vladati se
Trova cazzi che ti... (tal.) - nađi kurce koji će te oskvrnuti, a druge koji će te objesiti

uscità (tal.) - proljev
utarak - ostatak stijenja od svijeće
uziti - uzići
uža - v. **užati**
užati (tal. **usare**) - običavati

vagiđati (tal. **vagheggiare**) - očijukati s kim, ljubakati, priželjkivati koga
Ve lodo, Luca, ghavè pensato ben (tal.) - Svaka čast, Luka, dobro je promislila
veramente (tal.) - doista, zaista
vi prego aspettare (tal.) - molim vas, pričekajte
viciozan (tal.) - pokvaren, poročan, zao
vipera (tal.) - zmija, otrovnica
vu ghave da far (tal.) - imate posla

zabulati - začepiti
zahara (grč. **sakharon**, lat. **saccharum**) - šećer, slatkiš
zamučiti se - pomučiti se
zanka - zamka, klopka
zdur - glasnik, najavljivač; dražba, licitacija (na kojoj zdur izvikuje cijenu)
zô - zao

žo - žao